

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Економічний факультет
Кафедра міжнародної економіки

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ

Обов'язкова

Освітньо-професійна програма:	Міжнародні економічні відносини
Спеціальність:	292 Міжнародні економічні відносини
Галузь знань:	29 Міжнародні відносини
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Факультет:	економічний
Мова навчання:	українська
Розробник:	Гаврилук О.В., доцент кафедри міжнародної економіки, к.е.н,
Профайл викладача:	http://interec.info/persons/gavrylyuk-oksana-volodymyrivna/
Контактний тел.:	+380372509467
E-mail:	o.gavrilyuk@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle:	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3188
Консультації:	Очні консультації: за попередньою домовленістю. Онлайн-консультації: згідно графіку

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

Дисципліна «Міжнародна торгівля» є дисципліною базової складової навчального плану, циклу дисциплін, які формують професійні компетентності фахівців з міжнародних економічних відносин. Студенти отримують знання теоретичних і методологічних основ міжнародної торгівлі, закономірностей та особливостей розвитку її сучасних форм і методів, а також практичні навички розв'язання завдань та проблем міжнародного економічного співробітництва на різних рівнях.

2. Мета навчальної дисципліни: формування у студентів розуміння трендів, закономірностей та механізмів міжнародної торгівлі, аналіз стану та тенденцій розвитку міжнародних ринків товарів і послуг; знань сучасних форм та методів організації міжнародного обміну товарами, послугами та продуктами інтелектуальної власності, а також сучасного інструментарію регулювання міжнародних торговельних процесів та оцінки їх ефективності.

3. Пререквізити

Дисципліни, обов'язкові для вивчення здобувачем вищої освіти до початку роботи над курсом «Міжнародна торгівля», - це «Економічна теорія», «Статистика», «Макроекономіка», «Міжнародна економіка», «Маркетинг», «Зовнішньоекономічна діяльність».

Компетенції та результати навчання дисципліни «Міжнародна торгівля» є необхідними

для засвоєння таких дисциплін як «Міжнародний маркетинг», «Торговельна політика і комерційна дипломатія», «Міжнародна економічна діяльність України», «Міжнародний економічний аналіз», «Міжнародний бізнес».

4. Результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 29 «Міжнародні відносини» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» (освітня програма «Міжнародні економічні відносини») вивчення дисципліни сприяє формуванню:

Спеціальних компетентностей:

СК 4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

СК 5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

СК 6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

Програмних результатів навчання:

ПРН 9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

ПРН 13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

ПРН 24. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		л.	сем.	пр.	інд.	сам.р.
<i>Теми лекційних занять</i>	<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи організації, функціонування та регулювання міжнародної торгівлі</i>					
Тема 1. Міжнародна торгівля в системі світогосподарських зв'язків	10	2	-	2	-	6
Тема 2. Теорії міжнародної торгівлі	14	2	-	2	-	10
Тема 3. Система показників розвитку міжнародної торгівлі	16	4	-	6	-	6
Тема 4. Регулювання міжнародної торгівлі	16	4	-	2	-	10
Тема 5. Ціноутворення у зовнішній торгівлі	20	4	-	4	-	12
Тема 6. Форми міжнародної торгівлі	24	2	-	2	-	20
Тема 7. Методи міжнародної торгівлі	10	2	-	2	-	6
Тема 8. Міжнародні товарні біржі	12	2	-	2	-	8
Тема 9. Міжнародні товарні аукціони	12	2	-	2	-	8

Тема 10. Міжнародні тендери (торги).	10	2	-	2	-	6
Тема 11. Організація рекламної та виставкової справи	11	2	-	1	-	8
Тема 12. Сучасна торговельна політика України	23	2	-	1	-	20
Модульний контроль: комплексна контрольна робота	2	-	-	2	-	-
Разом	180	30	-	30	-	120

5.2. Зміст завдань самостійної роботи

Самостійна робота включає в себе самостійне опрацювання питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли до теоретичного курсу або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань (у тому числі індивідуального науково-дослідного) з метою закріплення теоретичного матеріалу. Для перевірки знань з кожної теми студент може виконати тестові завдання, які знаходяться за наступним посиланням <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view?id=3188>.

Індивідуальне завдання з курсу «Міжнародна торгівля» складається з підготовки аналітичної записки з обраної студентом тематики у реферативному вигляді та виконанні завдання практичного змісту щодо особливостей зовнішньої торгівлі окремо обраної країни за 3-х річний період та аналізу виявленої динаміки на основі статистичних даних, метою якого є ознайомлення студента із специфікою організації зовнішньої торгівлі в країнах світу або інтеграційних об'єднаннях держав в умовах глобалізації, а також вивчення стану та перспектив розвитку їх співробітництва з Україною. Завдання має таку назву: «Сучасні особливості та перспективи розвитку зовнішньої торгівлі в _____ (країна, або інтеграційне об'єднання держав за вибором студента)».

В цілому, результати самостійної роботи здобувача оцінюються викладачем на практичних заняттях.

№	Назва теми	Кількість годин
1	Основні періоди розвитку МТ та їх характеристика	6
2	Теорії міжнародної торгівлі	10
3	Система показників розвитку міжнародної торгівлі	6
4	Регулювання міжнародної торгівлі	10
5	Особливості та методи визначення цін у зовнішньоторговельних контрактах	12
6	Форми міжнародної торгівлі	20
7	Методи міжнародної торгівлі	6
8	Міжнародні товарні біржі	8
9	Міжнародні товарні аукціони	8
10	Міжнародні тендери (торги)	6
11	Організація рекламної та виставкової справи	8
12	Сучасна торговельна політика України	20

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Методи навчання

МН 1 - вербальні методи (лекція, бесіда, диспут, пояснення, розповідь тощо);

МН 2 - практичні методи (практичні роботи);

МН 3 - наочні методи (демонстрація, ілюстрація);

МН 4 - пояснювально-ілюстративні методи;

- МН 5 - проблемно-пошукові методи;
- МН 6 - інтерактивні методи;
- МН 7 - ситуаційні завдання;
- МН 8 - робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- МН 9 - самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- МН 10 - дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Методи оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- МО 1 - фронтальне опитування;
- МО 2 - індивідуальне опитування;
- МО 3 - презентація результатів виконання індивідуальних завдань (творчих, розрахункових, аналітичних);
- МО 4 - презентація результатів виконання командних завдань;
- МО 5 – реферати;
- МО 6 – есе.

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).

Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.

Відвідування занять. Відвідування занять - обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюються самостійний обґрунтований погляд студента щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Критерієм підсумкового оцінювання має бути досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок (балів) за кожним передбаченим результатом навчання. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання з дисципліни «Міжнародна торгівля» є:

- спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти та усне опитування на практичних заняттях;
- стандартизовані тести;
- розв'язання завдань практичного характеру;
- рецензування рефератів на задану тему, виконаних студентами під час індивідуальної роботи;
- навчально-дослідні завдання розрахункового характеру;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- проведення індивідуальних співбесід з окремими студентами в разі необхідності;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Тест-контроль має такі основні переваги: об'єктивність, оперативність, швидкість оцінки, простота і доступність, конкретність, придатність результатів тестування для комп'ютерної обробки і використання статистичних методів оцінки. Робота з тестами дає змогу студентам систематизувати свої знання, тренувати пам'ять, розвивати інтуїтивний пошук правильної відповіді. Окрім того, відбувається автоматичне сприйняття професійної термінології. Тестування є ваговою складовою комплексного підходу до активізації самостійної роботи студентів і стимулює їхній пошук, запам'ятовування та творче застосування спеціальної інформації.

Оцінювання за результатами тестування здійснюється так:

91-100% правильних відповідей – «відмінно»

81-90% правильних відповідей – «добре»

51-80% правильних відповідей – «задовільно»

менше 50% правильних відповідей – «незадовільно».

У процесі контролю написання рефератів оцінці підлягає розкриття окремих питань навчальної програми дисципліни з використанням як літературних джерел, так і статистичних та аналітичних матеріалів.

Тематика рефератів подана до кожної теми практичних занять. Обсяг реферату - 10-12 сторінок стандартного аркуша комп'ютерного набору. Термін подання реферату викладачу – не пізніше дати проведення відповідного практичного заняття.

Реферати оцінюються за шкалою 3; 2; 1; 0 балів: за повне розкриття теми реферату - 3 бали; за частково неповне розкриття – 2 бали; за неповне розкриття теми та невикористання фактичних матеріалів, що характеризують ситуацію на глобальних ринках, - 1 бал; за відхилення від теми, а також за порушення терміну подання або невиконання реферату - 0 балів.

Критерії оцінювання індивідуальної роботи студентів:

- Індивідуальна робота, виконана студентом без помилок і при її захисті надано правильні відповіді, оцінюється у 10 балів.

- Індивідуальна робота, виконана студентом із незначними зауваженнями і при захисті дані майже всі правильні відповіді, оцінюється у 8 балів.

- Індивідуальна робота, виконана студентом із зауваженнями і при захисті дано 50% правильних відповідей, оцінюється у 5 балів.

- Індивідуальна робота, виконана студентом із значними помилками і при захисті дано більшість неправильних відповідей, оцінюється у 0 балів.

Контрольні заходи включають поточний, проміжний та підсумковий контроль.

Поточний контроль знань студентів проводиться шляхом вхідного контролю на практичних (семінарських) заняттях і співбесіди при перевірці індивідуальних завдань і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Поточний контроль також передбачає перевірку результатів самостійної роботи студентів.

Проміжний контроль передбачає проведення модульних контрольних робіт в аудиторії, оцінювання результатів самостійної роботи студентів за відповідним модулем, виставлення атестаційної оцінки.

Протягом 6 семестру студент має пройти один модульний контроль, який охоплює 1-12 тему.

За модульну роботу студент може максимально отримати 10 балів.

Підсумковий контроль (екзамен) проводиться в кінці семестру у письмовій формі після здачі всіх індивідуальних завдань.

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю (60 балів за модуль) і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену). Якщо студент за власною ініціативою, бажанням, крім обов'язкових видів контролю (60 балів), виконує додаткові види роботи (ІНДЗ, реферати), він може отримати оцінку за іспит автоматично.

Розподіл балів, які отримують студенти:

Поточне тестування, самостійна робота та модуль-контроль								Підсумковий тест (іспит)	Сума
Змістовий модуль 1 (60 балів)									
T1-2	T3	T4-5	T 6-7	T 8-9	T 10-11	T12	МК-1		
5	10	10	5	10	5	5	10	40	100

T1, T2 ... T22 – теми змістових модулів

Для студентів спец. 292 «Міжнародні економічні відносини» проводиться семестровий іспит. Студенти отримують білет, що містить 2 теоретичних питання з дисципліни та практичну ситуацію з пройденого матеріалу.

У 40 балів, що можливо отримати на іспиті входить: теоретичні питання (по 12 балів кожне), розв'язання практичної ситуації (16 балів).

12 балів ставиться за повне розкриття теоретичного питання. У випадку неповної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання. Аналогічно виставляються бали за друге теоретичне питання. Правильне розв'язання запропонованої практичної ситуації та висновки з неї оцінюються у 16 балів.

Після підготовки студентами конспекту відповіді та розв'язання практичної ситуації відбувається усна відповідь викладачеві. В процесі цього студентів можуть бути поставлені додаткові запитання.

Також екзамен може бути проведений у письмовій формі.

8. Рекомендована література

8.1. Базова (основна)

1. Андросова Т.В., Штангей Н.М. Міжнародна торгівля: Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Ч. 1. Х.: Форт, 2013. 358 с.
2. Бураковський І. Теорія міжнародної торгівлі. К.: Основи, 2000. 241 с.
3. Григорова-Беренда Л. І. Шуба М.І. Теорія і практика зовнішньої торгівлі: Навч. посібник. Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2016. 136 с.
4. Крилова Н. В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. К.: Знання, 2008. 365 с.
5. Міжнародна торгівля: Підручник / За ред. Ю.Г. Козака. Київ-Катовіце-Краков: ЦУЛ, 2015. 272 с.
6. Міжнародна торгівля: конспект лекцій для студентів ступеня «бакалавр» економічних спеціальностей, денної та заочної форм навчання / Укладачі: К.Ю. Величко, О.І. Печенка. Х.: ХДУХТ, 2018. 194 с.
7. Павленко І.І., Варяниченко О.В., Навроцька Н.А. Міжнародна торгівля та інвестиції. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 256 с.
8. Рожкова Т.С. Міжнародна торгівля: Підручник. К.: КиМУ, 2015. 665 с.
9. Світова економіка і торгівля: Навч. посіб. / С.І. Чеботар, Є.В. Савельєв, Я.С. Ларіна, М.Г. Шевчик, А.В. Рябчик, Р.І. Буряк, О.С. Брацлавська, М.В. Лизун. К. Чернівці, ПП «Родовід», 2010. 212 с.
10. Циганкова Т.М., Петрашко Л.П., Кальченко Т.В. Міжнародна торгівля: Навч. посіб. / К.: КНЕУ, 2001. 488 с.

8.2. Допоміжна

1. Адаптація інструментів управління зовнішньоекономічною діяльністю до євроінтеграційних процесів: Монографія / Н.О. Адвокатова та ін.; за ред. В. М. Фомішиної та І. Ю. Вольвач. Херсон: ХНТУ, 2015. 281 с.
2. Батрименко В. В. Розрахунки та платежі у зовнішній торгівлі європейських країн: Навч. посібник для вузів. К.: ВПЦ «Київський університет», 2009. 297 с.
3. Гаврилюк О.В. Аналіз ключових тенденцій розвитку зовнішньоторговельного співробітництва України в сфері послуг. Міжнародне економічне співробітництво регіонів України: стан та перспективи: Колект. монографія / За заг. ред. В.Є. Лошенюка. Чернівці, 2015. С. 34-48.
4. Гаврилюк О.В. Оцінка особливостей інтеграції України у світовий торговельний простір. Міжнародне економічне співробітництво регіонів України: стан та перспективи: Колект. монографія / За заг. ред. В.Є. Лошенюка. Чернівці, 2015. С. 19-33.
5. Гаврилюк О.В., Остафі І.Ю. Аналіз впливу процесів регіоналізації на розвиток міжнародної торгівлі. Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. 2020. Т. 25. Вип. 1 (80). С. 23-28.
6. Гаврилюк О.В., Остафі І.Ю. Особливості розвитку зовнішньої торгівлі України. Причорноморські економічні студії: Науковий журнал. 2020. Вип. 49. С. 9-15.
7. Гаврилюк О.В., Остафі І.Ю. Аналіз впливу процесів регіоналізації на розвиток міжнародної торгівлі. Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. 2020. Т. 25. Вип. 1 (80). С. 23-28.
8. Галушка Є. О. Світовий ринок товарів та послуг: Навч. посіб. Чернівці: Наші книги, 2009. 207 с.
9. Довгаль О. А. Протекціонізм і лібералізм у процесі глобалізації світової економіки (Питання теорії і методології): Монографія. Х.: НУА, 2004. 319 с.
10. Крилова Н. В. Управління міжнародними торговельними операціями: Навч. посіб. К.: МАУП, 2008. 232 с.
11. Международная торговля товарами и услугами: Учеб. и практикум для бакалавриата и магистратуры / Г. В. Кузнецова, Г. В. Подбираліна. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Изд-во Юрайт, 2017. 273 с. Режим доступу: http://stud.com.ua/32319/ekonomika/mizhnarodna_torgivlya_tovarami_i_poslugami

12. Мельник Т. М. Міжнародна торгівля товарами в умовах глобальної конкуренції: Монографія. К.: КНТЕУ, 2007. 395 с.
13. Міжнародні комерційні угоди та розрахунки: нормативно-правове регламентування: Навч. посіб. / За ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової. К.: ЦУЛ, 2010. 648 с.
14. Міжнародна торгівля: конспект лекцій / М. В. Новикова, О. П. Стасюк. К.: НАУ, 2007. 144 с.
15. Пісьмаченко Л. М. Державне управління зовнішньоторгівельною діяльністю в Україні: регулювання та контроль: Монографія. Донецьк: «Тов. Юго-Восток, Лтд», 2008. 366 с.
16. Регуляторна політика у сфері зовнішньої торгівлі: Монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. К: КНТЕУ, 2010. 470 с.
17. Світовий ринок товарів та послуг. У 2-х частинах: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Ч. 1 / За заг. ред. А. Мазаракі. Харків: Ранок, 2008. 240 с.
18. Структурна переорієнтація зовнішньої торгівлі у системі факторів економічного зростання / А. А. Мазаракі, Т. М Мельник, В. В. Юхименко та ін.; За заг. ред. А. А.Мазаракі. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. 630 с.
19. Тіньова міжнародна торгівля: макроекономічна теорія та фіскальні наслідки для України: Монографія / Вдовиченко А. М., Зубрицький А. І., Рубцов О. М., Семир'янов Д. Я., Серебрянський Д. М.; За заг. ред. Д. М. Серебрянського. К.: Алерта, 2013. 202 с.
20. Яковлев Ю. П. Міжнародна торгівля. Практикум: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Кондор, 2008. 380 с.

8.3. Періодичні видання (журнали, тижневики)

1. Бізнес-Інформ. Режим доступу: <https://www.business-inform.net/main/>
2. Економіка України. Режим доступу: <http://economyukr.org.ua/>
3. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Режим доступу: <http://zt.knute.edu.ua/index.php?lang=uk>
4. Мировая экономика и международные отношения. Режим доступу: <https://www.imemo.ru/publications/periodical/meimo>
5. Журнал європейської економіки. Режим доступу: <http://jeej.tneu.edu.ua/index.php/ukjee>
6. Business Week. Режим доступу: <https://www.bloomberg.com/businessweek>
7. Financial Times. Режим доступу: <https://www.ft.com/>

9. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>
3. Офіційний сайт торгово-промислової палати України. Режим доступу: <http://www.ucci.org.ua/ua/main.html>
4. Офіційний сайт СОТ. Режим доступу: <http://www.wto.org>
5. Офіційний сайт ЮНКТАД. Режим доступу: <http://www.unctad.org>
6. Офіційний сайт Міжнародного торговельного центру. Режим доступу: <http://www.trademap.org>
7. Офіційний сайт Міжнародної торгової палати. Режим доступу: <http://www.iccwbo.org/>
8. Офіційний сайт Світового банку. Режим доступу: <http://www.worldbank.org/data/wdi>
9. Офіційний сайт Європейської комісії. Режим доступу: <http://www.europa.eu.int/comm/eurostat>
10. Незалежний моніторинг політики, що впливає на світову торгівлю (Global trade alert). Режим доступу: <http://www.globaltradealert.org>
11. Євромонітор. Режим доступу: <http://www.portal.euromonitor.com>